

En aktiv och inkluderande veteranpolitik

Sveriges veteranstrategi 2024–2030

Innehållsförteckning

Förord	3
Syfte och omfattning	4
Beslutade och redan vidtagna åtgärder	7
Strategi	11
Vägen framåt	14

Produktion: Alice Thoms/Försvarsdepartementet

Omslag: Tchad - EUFOR, Tchad/RCA, foto: Johan Lindal/Försvarsmakten

Sida 2: Veteranmonumentet Restare, foto: Alice Thoms/Försvarsdepartementet

Sida 3: Försvarsminister Pål Jonson, foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

Sida 5: Kongo - ONUC, foto: Bengt-Åke Svensson/Fredsarkivet

Sida 6: Balkan - UNPROFOR, foto: Stig-Björn Sundell/Fredsarkivet

Afghanistan - ISAF, foto: Joel Thungren/Försvarsmakten

Balkan - UNPROFOR, foto: Stig-Björn Sundell/Fredsarkivet

Sida 8: Familj, foto: Elin Sterner/privat med tillstånd

Sida 9: Liberia - UNMIL, foto: Therese Timpson/Försvarsmakten

Sida 10: Tchad - EUFOR, Tchad/RCA, foto: Johan Lindal/Försvarsmakten

Hemkomst från Libanon - UNIFIL, foto: Johan Lundahl/Försvarsmakten

Sida 11: Illustration, formgivning: Anna Kassander/Regeringskansliet

Sida 13: Adenviken/Somalia - EUNAVFOR, foto: Mats Nyström/Försvarsmakten

Mali - MINUSMA, foto: Antonia Sehlstedt/Försvarsmakten

Sida 15: Adenviken/Somalia - EUNAVFOR, foto: Mattias Nurmela/Försvarsmakten

Förord

Veteraner och anhöriga till veteraner förtjänar samhällets uppskattning och stöd. Det arbete som genomförs vid internationella insatser är krävande och utförs ofta i miljöer med risk för våldsamheter.

Att bidra till fred och säkerhet genom deltagande i internationella insatser är en hedervärd och mycket viktig uppgift och jag vill därför rikta mig direkt till er veteraner och tacka för er insats för Sverige.

Jag vill också rikta mig till er frivilliga veteran- och anhörigorganisationer som betyder mycket för arbetet med veteranfrågor. Ni möjliggör att veteraner och anhöriga till veteraner kan mötas och dela erfarenheter och upplevelser. Ni bidrar också till att militära insatser synliggörs i samhället. Tack för ert engagemang.

Från politikens håll stötts veteranerna genom veteranpolitiken. En politik som stöds av lagar och förordningar, uppdrag, uppföljning och avdelade ekonomiska medel. Den svenska veteranpolitiken vilar på en stabil grund och präglas av kontinuitet samt återkommande dialog och utveckling.

Det finns en bred politisk enighet i att veteranpolitik ska föras. Den ska ge personal som tjänstgjort i insatser och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som veteranerna utsatts för samt de uppföring de har behövt göra.

Den svenska veteranpolitiken är, och ska vara, under ständig utveckling och omfattning så att ny kunskap, bland annat i form av ny forskning, kan omhändertas. Veteranpolitiken ska också anpassas till förändringar i samhället och omvärlden.

För att nå målet med en aktiv och inkluderande veteranpolitik presenterar regeringen härmed Sveriges veteranstrategi.

Pål Jonson
Försvarsminister

Syfte och omfattning

Den svenska veteranstrategin tar sin utgångspunkt i redan genomförda och beslutade åtgärder och syftar till att konsolidera, stadfästa och utveckla den nuvarande veteranpolitiken.

Veteranstrategin innehåller ett antal delmålsättningar och exempel på önskvärda förutsättningar för att nå dessa. Den riktar sig till de omkring 53 000 nu levande svenska kvinnor och män som har tjänstgjort i militära insatser utomlands.

Arbetet med genomförandet och utvecklingen av veteranstrategin ska bedrivas inkluderande och vara präglad av dialog och kontinuitet.

Beslutade och redan vidtagna åtgärder

Sveriges veteranstrategi utgår från beslutade och redan vidtagna åtgärder från regeringens proposition Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal (prop. 2009/10:160), och Veteranutredningens delbetänkande Den svenska veteranpolitiken (SOU 2013:8), samt från de åtgärder som redan vidtagits av regeringen och Försvarsmakten. Dessa åtgärder utgörs bland annat av:

- instiftandet av Försvarsmaktens medalj till sårade i strid respektive förtjänstmedalj med svärd,
- införandet av ett nytt belöningssystem, bland annat ”tapperhet i fält”,
- upprättandet av ett veteranmonument samt instiftandet av veterandagen, som sedan 2018 är en allmän flaggdag,
- införandet av en årlig veterankonferens, med deltagande från olika delar av samhället, syftande till uppföljning av veteranstrategin,
- politisk representation vid medaljutdelning i samband med förbands hemkomst,
- politiska besök hos olika förband inför- och under insats,
- inrättande av Försvarsmaktens Veterancentrum 2017 som driver, utvecklar och implementerar myndighetens veteran- och anhängarbete. Detta inkluderar studier och forskning där det finns ett samarbete mellan försvarsmyndigheter, universitet och institutioner samt internationella erfarenhetsutbyten,
- avdelade ekonomiska resurser inklusive statsbidrag till frivilliga veteransoldat- och anhängorganisationer (Svenska Veteranförbundet, Invidzonen, Idrottsveteranerna och Soldathemsförbundet),

- utsändande myndigheters ansvar för utbildning och information inför insats där, förutom riktad utbildning mot befattning, bland annat hälsokontroller genomförs, information ges om försäkringsfrågor och medicinsk och ekonomisk trygghet, samt upplysning om risker, påfrestningar och anhörigverksamhet,
- förberedelser för uppföljning, akut stresshantering och vid behov repatriering under insats,
- erfarenhetsinhämtning, uppföljning, stöd och erkänsla efter insats,
- frivilligorganisationernas stöd i förberedelser inför insats, till anhöriga under insatsen och till veteraner och anhöriga efter insatsen,
- Försvarsmaktens införande av särskilda veteransamordnare på varje förband samt rehabiliteringsspecialister som arbetar särskilt med veteraner.

Strategi

Försvarsmakten genomför internationella militära insatser och kommer i samverkan med veteran- och anhörigorganisationer att ha en viktig roll i arbetet med strategin i såväl förberedelser som genomförande.

Sveriges veteranstrategi ska främja en aktiv och inkluderande veteranpolitik och bestå av följande delmålsättningar:

- veteraner och anhöriga till veteraner ska få stöd,
- veteraner och anhöriga till veteraner ska få erkänsla och uppskattning,
- veteranforskningen ska vara kontinuerlig, allomfattande och bidra till utveckling, samt
- veteraners kompetens ska tillvaratas.

Handlingsplaner ska tas fram av Försvarsmakten kopplade till de fyra delmålsättningarna inom ramen för det arbete som redan bedrivs kopplat till veteraner. Försvarsmakten har identifierat följande förhållanden som önskvärda för att realisera delmålsättningarna (Försvarsmaktens underlag till regeringens veteranstrategi Fö2022/01238):

- att utlandsveteraner upplever att deras arbetsgivare är positivt inställda till internationell militär insats – utlandstjänst är en merit,
- att begreppen information, vägledning, uppföljning och kompletterande stöd är förutsägbara och enhetliga i vad utlandsveteraner kan förvänta sig i kontakten med Försvarsmakten,
- att utlandsveteraner upplever att de har fått rätt stöd i anspråks- och uppföljningsärenden,
- att ansvar och uppgifter för att stödja utlandsveteraner är tydligt och känt mellan Försvarsmakten, andra utsändande myndigheter, kommuner och regioner,
- att information är tillgänglig och spridd om fredsfrämjande insatser och utlandsveteraner,
- att det aktiva uppföljningsansvaret har stärkts för utlandsveteraner,
- att utlandsveteraner är delaktiga i en aktiv veteranpolitik,
- att utlandsveteraner är en resurs i ett starkare totalförsvar samt,
- att Försvarsmaktens utveckling av verksamheten för utlandsveteraner och deras anhöriga är fortsatt baserad på en fördjupad kunskap om verksamhetens målgrupp.

Veteranpolitiken ska kontinuerligt utvecklas och implementeringen av veteranstrategin ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. Försvarsmakten kommer i samverkan med veteran- och anhörigorganisationer arrangera en årligen återkommande konferens för uppföljning och utvärdering med deltagande från olika delar av samhället för att uppmärksamma veteranfrågan (Uppdrag till Försvarsmakten att arrangera en årlig veterankonferens Fö2023/01573).

Vägen framåt

Veteranpolitiken ska vara aktuell och relevant. För att garantera att identifierade utvecklingsbehov, samhällsförändringar och konsekvenser av det försämrade säkerhetspolitiska läget, inklusive kriget i Ukraina, fångas upp och omhändertas behöver veteranpolitiken bedrivas samlat så att statens olika delar kan samverka sömlöst. Det är viktigt att dialogen mellan den politiska nivån och relevanta myndigheter och organisationer upprätthålls. Här spelar den årliga veterankonferensen en viktig roll.

Veteranstrategin ska kunna omformuleras och kommer att utvecklas. Det kan till exempel handla om att överse möjligheterna till en vidgad definition av begreppet veteran så att även soldater och sjömän som genomfört nationella insatser eller operationer inom ramen för avskräckning och försvar i Nato omfattas. Det kan också med hänvisning till omvärldsutvecklingen innebära att fler individer och områden kan komma att omfattas av strategin. Likaså kan frågan om att inkludera civil personal från andra myndigheter än Försvarsmakten som genomfört nationella eller internationella insatser ses över.

Även möjligheten till ideella initiativ och stöd för genomförandet av regeringens aktiva och inkluderande veteranpolitik kan övervägas.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se